

Rozpoznávanie reči v zjednodušenom anglickom jazyku

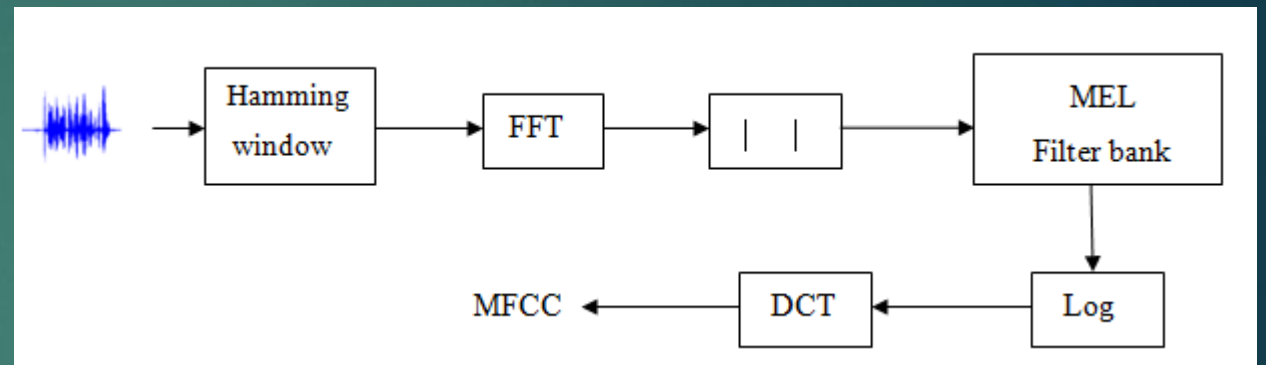
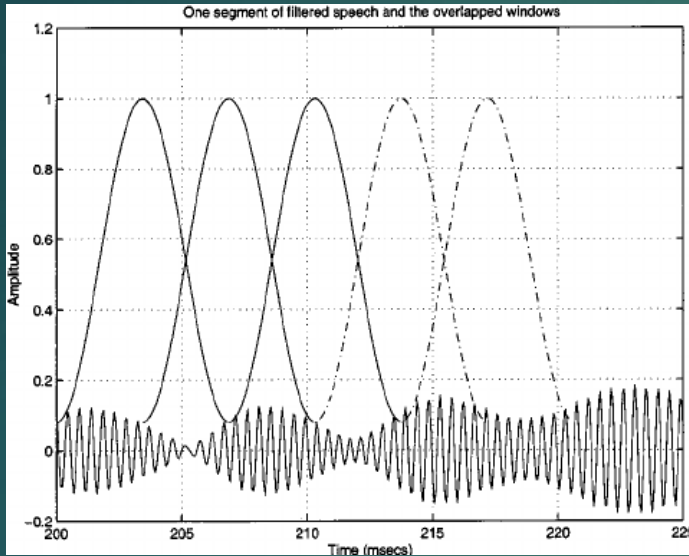
DÁVID ŠUBA

Ciele práce

- ▶ Naštudovanie si problematiky rozpoznávania reči pomocou skrytých markovovských modelov
- ▶ Pripravenie vlastnej dátovej množiny podľa zadanej slovnej zásoby a natrénovanie systému vytvoreného pomocou HTK toolkit
- ▶ Vytvorenie real-time systému rozpoznávajúceho hovorené príkazy

Úvod do rozpoznávania reči

- ▶ Konvertovanie signálu na vektory príznakov

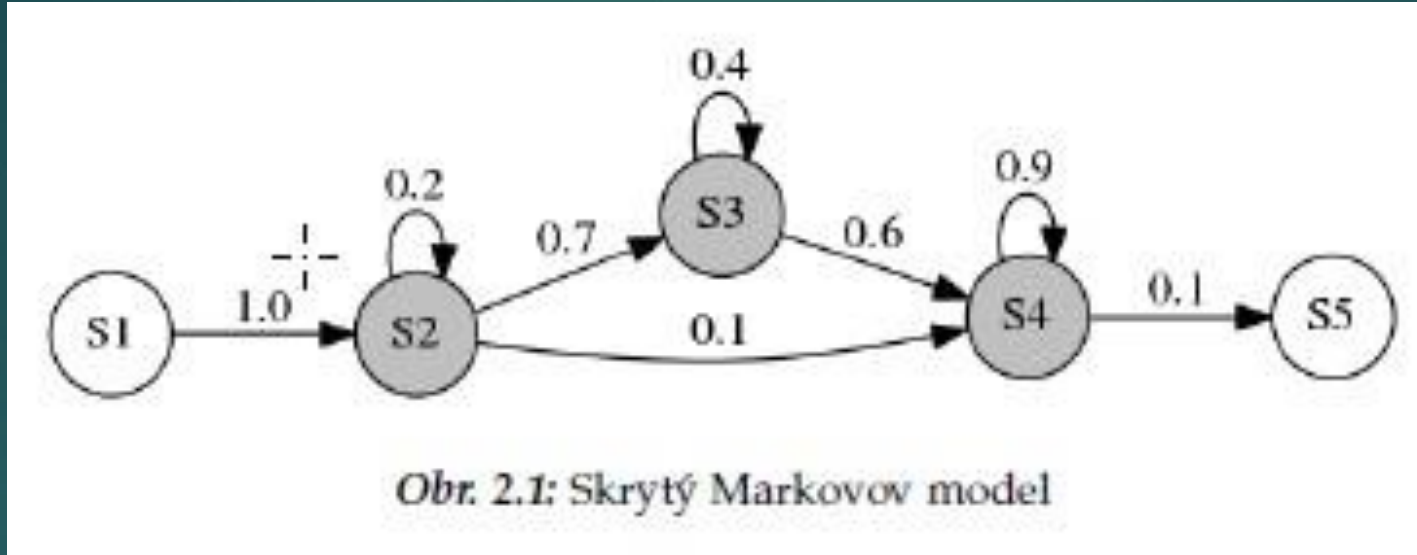
- ▶ Reč sa zmení na postupnosť pozorovaní:

$$O = o_1, o_2, \dots, o_t$$

- ▶ Rozpoznávanie slova je teda hľadanie:

$$\arg \max P(w_i | O), w_i - i\text{-te slovo zo slovníka}$$

Skryté markovovské modely

- ▶ $M = (Q, V, \pi, a, b)$
- ▶ Konečný automat, ktorý generuje postupnosti symbolov s určitou pravdepodobnosťou
- ▶ $P(O, X|M) = a_{12}b_2(o_1) a_{22}b_2(o_2) a_{23}b_3(o_3)\dots, \quad X = (1,2,3)$

Trénovanie a rozpoznávanie

The Baum-Welch algorithm

Initialization:

Pick the best-guess for model parameters
(or arbitrary)

Iteration:

1. Forward for each x
2. Backward for each x
3. Calculate $A_{kl}, E_k(b)$
4. Calculate new $a_{kl}, e_k(b)$
5. Calculate new log-likelihood

Until log-likelihood does not change much

Viterbi Algorithm

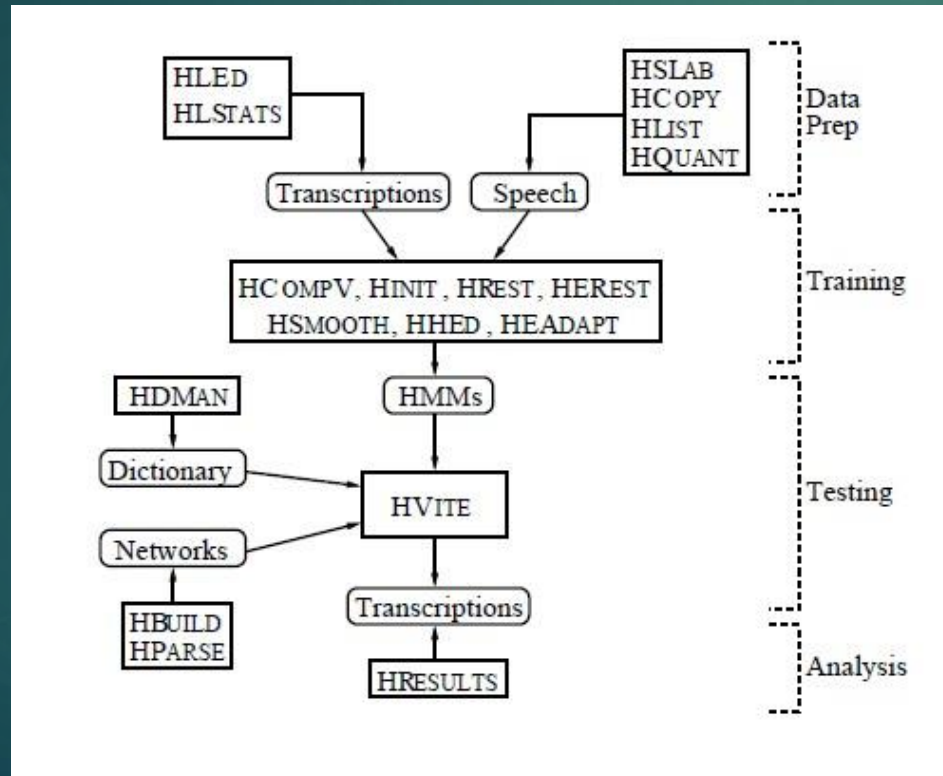
- $D(0, \text{START}) = 0$
- **for each** tag $t \neq \text{START}$ **do:** $D(1, t) = -\infty$
- **for** $i \leftarrow 1$ **to** N **do:**
 - a. **for each** tag t^j **do:**
 $D(i, t^j) \leftarrow \max_k D(i-1, t^k) b(w_i | t^j) a(t^k \rightarrow t^j)$
 $D(i, t^j) \leftarrow \max_k D(i-1, t^k) + \log b(w_i | t^j) + \log a(t^k \rightarrow t^j)$
- $\log P(W, T) = \max_j D(N, t^j)$

where $\log b(w_i | t^j) = \log b(w_i | t^j)$ and so forth

HTK Toolkit

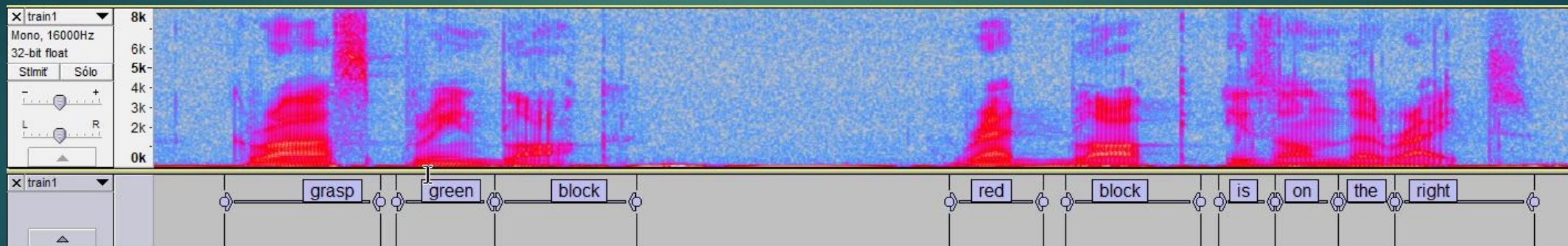
- ▶ Nástroj slúžiaci na prácu s HMM (Hidden Markov Model)


```
~o <VecSize> 39 <MFCC_0_D_A>
~h "proto"
<BeginHMM>
<NumStates> 5
<State> 2
  <Mean> 39
  | 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0
  <Variance> 39
  | 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0
<State> 3
  <Mean> 39
  | 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0
  <Variance> 39
  | 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0
<State> 4
  <Mean> 39
  | 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0 0.0
  <Variance> 39
  | 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0 1.0
<TransP> 5
0.0 1.0 0.0 0.0 0.0
0.0 0.6 0.4 0.0 0.0
0.0 0.0 0.6 0.4 0.0
0.0 0.0 0.0 0.7 0.3
0.0 0.0 0.0 0.0 0.0
<EndHMM>
```


Slovná zásoba

```
$color = red | blue | green | yellow;  
$verb = put | grasp | move | give-me;  
$object = cube | block | cylinder;  
$adv = left | right;  
  
(($verb $color $object) | ($color $object is ((in the middle) | (on the $adv))) | (where is $color $object))
```

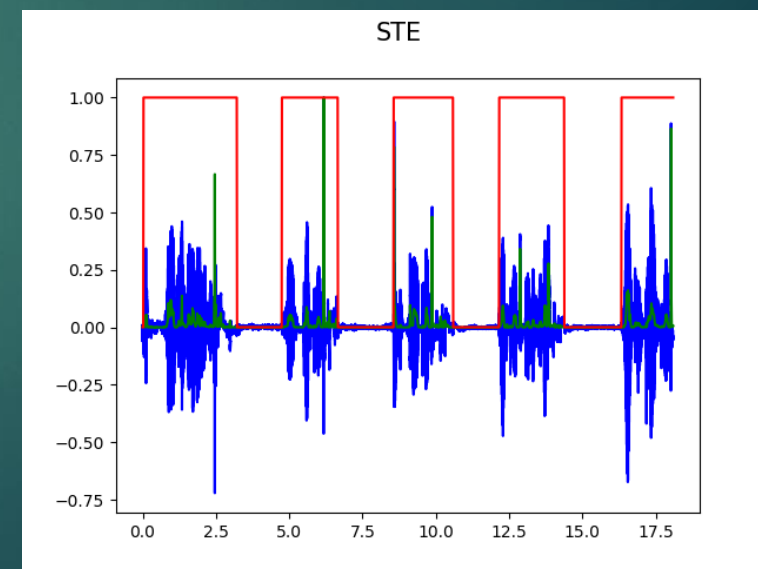
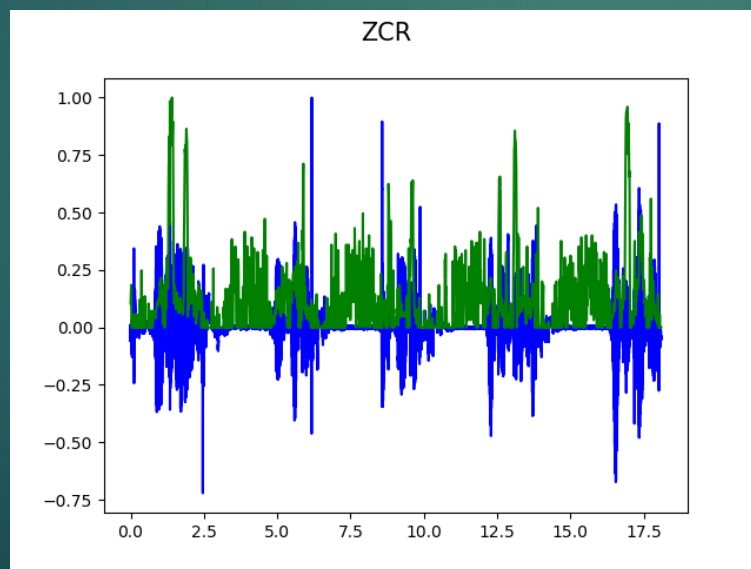
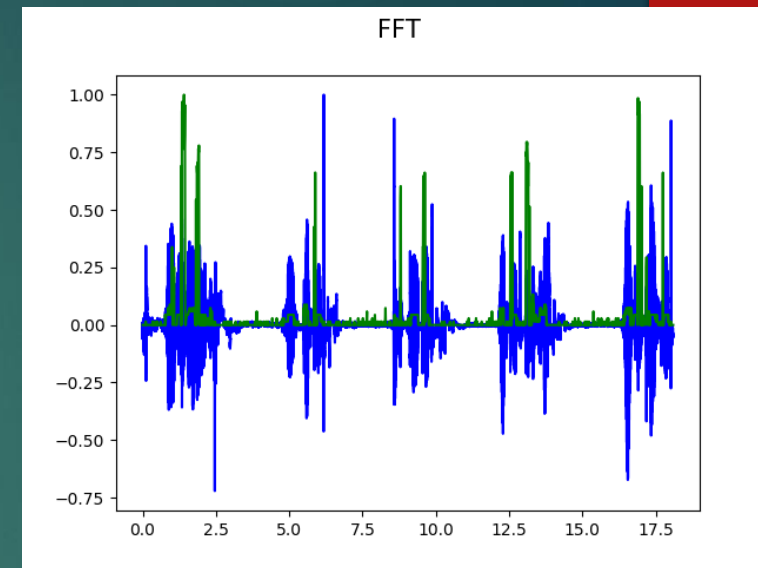
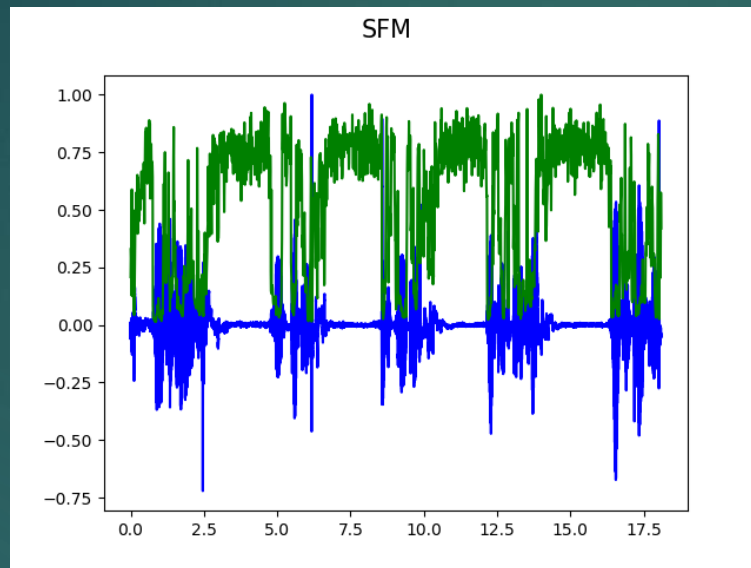

- ▶ 13m 36s trénovacích nahrávk od 6 rečníkov, spolu 324 viet

Návrh hmm

- ▶ Aktuálny stav:
 - ▶ 5-stavové (z toho 3 generujúce príznaky), ľavo-pravé modely s jedným gausiánom pre celé slová
- ▶ Navrhované vylepšenia:
 - ▶ Počet stavov podľa foném v slove
 - ▶ Postupné rozširovanie počtu gausiánov v stavoch a testovanie úspešnosti
 - ▶ Navrhnuť modely pre trifóny a spájať ich do slov
- ▶ SENT: %Correct=94.95 [H=188, S=10, N=198]
WORD: %Corr=98.48, Acc=98.48 [H=780, D=0, S=12, I=0, N=792]

VAD

Ďakujem za pozornosť!